

บทที่ 5

เริ่มต้นเยอรมันของสเปน

เด้าโครงเรื่อง

- การขับไล่พากมัวริสโคล์ออกจากสเปน
- การปฏิรูปของโอลิวารेस
- การประกาศเอกราชของปอร์ตุเกส
- สังคมลึบราชสมบัติสเปน
- ความเสื่อมของสเปนในตอนปลายสมัยของราชวงศ์แฮปสเบิร์ก

สาระสำคัญ

- การขับไล่พากมัวริสโคล์ออกจากสเปนในระหว่างปี ค.ศ. 1609–1614 ในสมัยของพระเจ้าฟิลิปที่ 3 มีสาเหตุมาจากการที่รัฐบาลสเปนประสบปัญหาทางด้านการคลังและขาดแคลนพระที่พูดภาษาอาหรับได้ จึงทำให้การเปลี่ยนศาสนาให้แก่พากมัวร์สประสบกับความล้มเหลว พากมัวริสโคล์จะเป็นที่รังเกียจของชาวสเปนส่วนใหญ่แต่ก็มีชาวสเปนบางกลุ่มได้รับผลประโยชน์จากภายนี้ จากความชัดแจ้งที่เกิดขึ้นเมื่อความกับความเคร่งศาสนาของพระเจ้าฟิลิปที่ 3 จึงทำให้รัฐบาลของเลอร์มาประกาศขับไล่พากมัวริสโคล์ออกจากสเปน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการขาดแคลนแรงงานและผลผลิตทางการเกษตรต่อประเทศสเปน
- เดาน์ต์-ดักโอลิวารेस อัครมหาเสนาบดีของพระเจ้าฟิลิปที่ 4 มีแผนการที่จะปฏิรูปการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมของสเปนซึ่งกำลังตกอยู่ในสภาพแหนงความตกต่ำ แต่จากการที่ชาวสเปนไม่รับนิยมการเปลี่ยนแปลง และการปฏิรูปจะทำให้กลุ่มผู้มีอำนาจต้องเสียประโยชน์ ดังนั้น แผนการปฏิรูปของโอลิวารे�สจึงล้มเหลวไปในที่สุด
- ประเทศปอร์ตุเกสถูกรวมเข้ากับสเปนในปี ค.ศ. 1580 ในรัชสมัยของพระเจ้าฟิลิปที่ 2 ความไม่พอใจของชาวปอร์ตุเกสที่ประเทศถูกรวมเข้ากับสเปนได้สั่งสมกันมาเป็นเวลานานจนกระทั่งเกิดการกบฏขึ้นในเดือนคาทาโลเนีย ชาว

ปอร์ตุเกลส์ได้ร่วมมือกันทำการปฏิวัติแยกตัวออกจากอาณาจักรโปรตุเกลในปี ค.ศ. 1640 ภายหลังจากถูกยึดครองมาเป็นเวลาถึง 60 ปี

4. สมครามสีบร้าซึ่งเป็นแก็ตชินในระหว่างปี ค.ศ. 1702-1714 มีสาเหตุมาจากการที่พระเจ้าชาลส์ที่ 2 กษัตริย์แอปเปิลเบิร์กองค์สุดท้ายของสเปนไม่มีราชทายาทที่จะสืบบัลลังก์ พระองค์จึงทรงยกบัลลังก์สเปนให้แก่เจ้าชายฟิลิปพระราชบุพเพศัตรูของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ได้ทรงลัษณะว่าจะไม่รวมบัลลังก์สเปนเข้ากับฝรั่งเศส แต่เมื่อพระเจ้าชาลส์ที่ 2 เส็จสวัรคตพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ได้ทรงเปลี่ยนพระทัยและทรงประกาศว่าพระเจ้าฟิลิปที่ 5 กษัตริย์องค์ใหม่แห่งสเปนจะได้ครองบัลลังก์ฝรั่งเศสด้วย จึงทำให้อังกฤษ ด้วย และจักรพรรดิแห่งอาณาจักรโรมันอันศักดิ์สิทธิ์กล่าวจะเลี้ยดุลอำนาจในยุโรป จึงได้ประกาศสงครามกับพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 และช่วยกันขับไล่พระเจ้าฟิลิปที่ 5 ออกจากอาณาจักรครองบัลลังก์สเปน
5. ความเสื่อมของสเปนในตอนปลายสมัยการปกครองของราชวงศ์แอปเปิลเบิร์ก มีสาเหตุมาจากการที่สเปนต้องเข้าสู่สงครามตลอดเวลา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการคลังของประเทศ นอกจากนี้ ทั้งกษัตริย์สเปนและประชาชนชาวสเปนส่วนใหญ่มักจะมีหุ้นส่วนในการคุกคามและบังคับใช้กฎหมายแบบเก่า เช่น หมายกำหนดอยู่กับศาสนาน หรือไม่นิยมประกอบธุรกิจซึ่งถือเป็นอาชีพที่ต่ำ จึงทำให้ชาวสเปนไม่สามารถแก้ไขภัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นและได้กล่าวมาเป็นเหตุของฝรั่งเศส ซึ่งเป็นคัตสูตรสำคัญมาตั้งแต่สมัยอดีต ดังนั้น ปัญหาของสเปนจึงต้องรอให้กษัตริย์ราชวงศ์ใหม่เข้ามารักษา

อุดປະສົງຕີຂອງການເຮືອງ

- หลังจากที่ได้อ่านเรื่องราวที่ได้กล่าวมาแล้ว นักเรียนสามารถสรุปได้ว่า
1. ปลากริลล์สกุลแรกของอาชีวภัยที่ได้รับการห้ามนำเข้าสู่ประเทศไทยในปี ค.ศ. 1609-1614
 2. ปลากริลล์สกุลที่สองที่ได้รับการห้ามนำเข้าสู่ประเทศไทยในปี ค.ศ. 1623-1626
 3. ปลากริลล์สกุลที่สามที่ได้รับการห้ามนำเข้าสู่ประเทศไทยในปี ค.ศ. 1640
 4. ปลากริลล์สกุลที่สี่ที่ได้รับการห้ามนำเข้าสู่ประเทศไทยในปี ค.ศ. 1640-1642 นักเรียนสามารถสรุปได้ว่า นักเรียนสามารถห้ามนำเข้าสู่ประเทศไทยได้ทั้งหมด 5 ชนิด
 5. ปลากริลล์สกุลที่ห้าที่ได้รับการห้ามนำเข้าสู่ประเทศไทยในปี ค.ศ. 1640-1642 นักเรียนสามารถห้ามนำเข้าสู่ประเทศไทยได้ทั้งหมด 5 ชนิด

ความนำ

การศึกษาเนื้อหาเริ่มต้นยุคสื่อมของสเปนก์เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ถึงสาเหตุแห่งความเสื่อมของสเปนตั้งแต่สมัยของพระเจ้าฟิลิปที่ 3 พระเจ้าฟิลิปที่ 4 และพระเจ้าชาลส์ที่ 2 การขับไล่พวกมัวริสโคส์ออกจากสเปนและผลงานทางด้านต่างประเทศของพระเจ้าฟิลิปที่ 3 แผนการปฏิรูปทางด้านการคลังการปกครองและสังคมของโอลิวาร์เรส ความล้มเหลวของการอภิเษกสมรสระหว่างเจ้าหญิงมาเรียมราชธิดาของพระเจ้าฟิลิปที่ 3 กับเจ้าชายชาลส์มกุฎราชกุมารแห่งอังกฤษ กบฏคากาโนเลนีย์ในปี ค.ศ. 1640 การประการณ์เอกสารของปอร์ตุเกสในปี ค.ศ. 1659 การปกครองในรัชสมัยของพระเจ้าชาลส์ที่ 2 สมครามลีบรากสมบัติสเปน และสาเหตุแห่งความเสื่อมของสเปนในตอนปลายรัชสมัยของราชวงศ์แฮปสเบิร์ก

พระเจ้าฟิลิปที่ 3 (ค.ศ. 1598–1621) ทรงเป็นพระราชโอรสองของพระเจ้าฟิลิปที่ 2 กับพระนางแอนนาแห่งออสเตรีย ประสูติในปี ค.ศ. 1578 ทรงเข้าพิธีอภิเษกสมรสกับเจ้าหญิงมาร์กาเร็ตแห่งออสเตรีย (Margaret of Austria) ในปี ค.ศ. 1599 ทรงมีลักษณะอ้วนเตี้ยผอมแดงและมีคางยื่นซึ่งเป็นลักษณะเด่นของคนในราชวงศ์แฮปสเบิร์ก (Hapsburg Jawed) ทรงมีสุภาพที่ไม่แข็งแรงมากตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์จึงมีลักษณะเดือยชาไม่สนใจทางด้านการปกครองทรงชอบหาความสำราญจากการล่าสัตว์ การสักวัว การเลี้ยงอาหาร และทรงเครื่องในคืนนาบงครั้งทรงใช้เวลาถึง 6 เดือนกว่าที่จะเรียกประชุมเพื่อบริการงานทางด้านการปกครองของประเทศ ทรงเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติที่กษัตริย์สเปนเคยกระทำมาตั้งแต่สมัยศตวรรษที่ 16 โดยมุ่งงานทางด้านการปกครองให้เกื้อครมหานาสนับดีหรือคนสนิท และยังทรงยินยอมให้มีการกระจายอำนาจไปสู่กลุ่มนวนนางชั้นสูง (Grandees) ซึ่งจะทำให้กลาโหมเป็นแบบอย่างของ การปกครองสเปนตลอดศตวรรษที่ 17¹

ความล้มเหลวของสเปนในอดีต

ในยุคนี้เป็นยุคที่ชนชั้นผู้ปกครองของสเปนล้มเหลวในการแก้ไขปัญหาบ้านเมืองและปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น ความล้มเหลวตั้งกล่าวไว้เกิดขึ้นเนื่องจากในอดีตระบบราชการของรัฐบาลกลางจะขึ้นอยู่กับความสามารถขององค์พระมหากษัตริย์ในการเป็นผู้นำและกล้าตัดสินปัญหาต่าง ๆ ของประเทศโดยเฉพาะในสมัยของพระเจ้าฟิลิปที่ 2 พระองค์ทรงทราบในหน้าที่ของ

¹E.N. Williams, *Dictionary of English and European History 1485-1789* (Suffolk : Richard Clay Ltd., 1980), p. 355.

กษัตริย์ที่จะต้องนำและกล้าตัดสินปัญหาที่เกิดขึ้น ประกอบกับการที่พระองค์ไม่ทรงไว้วางพระราชทัยต่อบุคคลอื่นจึงทำให้พระองค์ทรงรังเกียจที่จะยอมรับแนวความคิดริเริมใด ๆ จากคณะรัฐมนตรีผู้มีส่วนรวมในการบริหารกับพระองค์ ดังนั้น พระเจ้าฟิลิปที่ 2 จึงล้มเหลวในการนำอาชันชันผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ

ดุกแห่งเลอร์มา

ในรัชสมัยของพระเจ้าฟิลิปที่ 3 ด้วยบุคลิกที่ทรงเครื่องศาสนาน เนื้อยา ไม่มีเชือเลียง และไม่สามารถที่จะดำเนินนโยบายตามแบบแผนที่พระราชบิดาได้ทรงวางแนวทางเอาไว้ พระองค์จึงต้องอาศัยอัครมหาเสนาบดีที่พระองค์ทรงโปรดปราน (Privado) ให้เข้ามาทำหน้าที่แทนพระองค์โดยทรงเลือกดุกแห่งเลอร์มา (Duke of Lerma) ให้มาทำหน้าที่ดังกล่าว เลอร์มา เป็นบุคคลที่สุภาพอ่อนโยนแต่ก็ไม่มีความสามารถ ดังนั้น จึงหลีกเลี่ยงไม่พ้นที่จะถูกใจมติจากพวกที่อิจฉา เลอร์มาพยายามรักษาสถานภาพของตนเองโดยการแจกจ่ายเงินในห้องพระคลัง ให้แก่พกชนชั้นสูงและเลอร์มาไม่ใช่บุคคลชนิดที่จะเป็นผู้วางแผนให้สำเร็จได้ดังจุดประสงค์ ดังนั้น ในสมัยของพระเจ้าฟิลิปที่ 3 รัฐบาลสเปนจึงได้กลایมาเป็นเหยื่อของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยไม่พยายามที่จะเข้าไปเกี่ยว

เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น เช่น ในระหว่างปี ค.ศ. 1599-1600 ได้เกิดโรคระบาดขึ้น ในสเปนทำให้มีผู้คนเสียชีวิตไปประมาณ 500,000 คน ในแคบานาสติล ผลของโรคระบาด ดังกล่าวจึงทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานซึ่งจะมีผลกระทบทำให้ค่าจ้างแรงงานมีอัตรา สูงขึ้นเท่ากับเป็นการทำลายการลงทุนของชาวสเปนภายในประเทศ ผู้ที่จะได้รับผลประโยชน์จากการ เหตุการณ์ในครั้งนี้คือกลุ่มกรรมกร แต่รัฐบาลก็รับแก้ไขสภาวะดังกล่าวโดยการประกาศลดค่า ของเงินลงโดยผลิตหรือขายทองแดงออกมานี้ที่เรียกว่า Vellon อย่างไรก็ตาม การกระทำในครั้งนี้ ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจลงได้ เพราะรัฐบาลสเปนยังคงต้องประกาศการพักรำระ หนึ่นในปี ค.ศ. 1607 และ 1608 และพระเจ้าฟิลิปที่ 3 ทรงให้สัญญาแก่สภาคอร์เตสแห่งคาสติล ว่ารัฐบาลสเปนจะไม่ผลิตหรือขายทองแดงออกมานี้อีกเป็นเวลา 20 ปีแต่พอถึงปี ค.ศ. 1617 และ 1621 พระองค์ได้ทรงขอความเห็นชอบจากสภาคอร์เตสเพื่อผลิตหรือขายดังกล่าวออกมานี้อีก

ภารกิจการเมืองเดียวที่

ให้รัฐบาลต้องการความสงบทางการเมืองและการบริหารประเทศให้ดีที่สุดในทุกๆ ด้าน

ด้วยความตั้งใจที่ดีที่สุด

การขับไล่พวkmvarisโคส์ออกจากสเปน

วิกฤตการณ์ทางด้านสังคมในสมัยของพระเจ้าฟิลิปที่ 3 คือ ปัญหาของพวkmvarisโคส์ที่อาศัยอยู่ในกรุงมาดริดและวาเลนเซียซึ่งเป็นกลุ่มที่จะได้รับชะตากรรมแบบเดียวกับพวkmvarisโคส์ในแอนดาลูเซียโดยถูกบังคับให้เปลี่ยนศาสนามาเป็นคริสเตียนแต่ในทางปฏิบัติแล้วมักจะไม่ได้ผลอย่างจริงจัง พวkmvarisโคส์ส่วนใหญ่จะเป็นชาวนาที่ยากจน กลุ่มผู้ชายแรงงานเพื่อการเกษตร กลุ่มฟื้นค่าเรขาข้อมหรือกลุ่มพ่อค้าเล็ก ๆ พวkmvarisโคส์มักจะเป็นที่รังเกียจในหมู่ชาวนา คริสเตียนที่ยากจน แต่พวkmvarisโคส์มักจะได้รับการคุ้มครองจากพวgaเจ้าของที่ดินซึ่งต้องอาศัยแรงงานและเงินค่าเช่าจากพวkmvarisโคส์

นับเป็นระยะเวลาหลายปีที่ได้เกิดการโต้แย้งกันอย่างรุนแรงจากกลุ่มที่ต้องการแก้ไข ปัญหาของพวkmvarisโคส์ โดยบางกลุ่มต้องการให้ขับไล่พวkmvarisโคส์ออกจากสเปน แต่ บางกลุ่มต้องการให้เวลาแก่พวkmvarisโคส์เพื่อที่จะได้เปลี่ยนศาสนาเป็นคริสเตียนอย่างแท้จริง ในทางปฏิบัติแม้ทั้งสองฝ่ายจะมุ่งประเด็นไปที่การแก้ไขปัญหาทางด้านสังคม แต่ปัญหาที่แท้จริง คือปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

ในปี ค.ศ. 1609 รัฐบาลของเลอร์มาร์ได้ออกประกาศขับไล่พวkmvarisโคส์ออกจากสเปน พอกลืนปี ค.ศ. 1614 พวkmvarisโคส์ประมาณ 270,000 ได้ถูกบังคับให้ออกไปจากสเปนซึ่งชาวสเปนส่วนใหญ่ก็เห็นด้วยกับคำสั่งของรัฐบาล ปัญหาที่ตามมาคือปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ แม้จะมีผลกระทบบ้างในแคว้นคาสติล แต่ในแคว้นกรุงมาดริดและวาเลนเซีย ซึ่งมีจำนวนประชากรเพียง 20-30% ของประชากรของประเทศจะได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก ที่ดินบางส่วนของพวkmvarisโคส์จะถูกเปลี่ยนไปเป็นของพวgaคริสเตียนและได้มีการเปลี่ยนแปลงการผลิตจากข้าวและน้ำตาลมาเป็นการปลูกหม่อน เพื่อการเลี้ยงไก่ และการปลูกอุ่นเพื่อการผลิตไวน์

ปัญหาที่ตามมาคือวิทยาการทางด้านการเกษตรที่เคยมีอยู่ในกลุ่มของพวkmvarisโคส์ในการผลิตเพื่อผลิตผลทางด้านการบริโภคได้สูญไปพร้อมกับการขับไล่พวkmvarisโคส์ นอกจากนี้ ยังมีผลกระทบมากถึงพวgaเจ้าหนี้ซึ่งเคยหารายได้จากการให้เงินกู้แก่พวkmvarisโคส์ การขับไล่พวkmvarisโคส์ออกจากกรุงมาดริดและวาเลนเซียยังมีผลกระทบมาสู่กลุ่มศาสนา ซึ่งเคยมีรายได้เป็นจำนวนมาก จากค่าปรับใหม่จากการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของพวkmvarisโคส์

จำนวนพวkmvarisโคส์ที่พยพาออกจากสเปนสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ²

วาเลนเซีย	117,000 คน
คาตาโลเนีย	4,000 คน

²J.H. Clilott, *Imperial Spain 1469-1716* (Aylesbury : Hazell Watson & Viney Ltd., 1983), p. 307.

อราโกน	61,000 คน
คาสติล لامันชา เอสเตมาดูรา	45,000 คน
เมอร์เชีย	14,000 คน
แอนดาลูเซีย	30,000 คน
กรานาดา	2,000 คน

การต่างประเทศ

การดำเนินนโยบายต่างประเทศในยุคนี้สเปนยังคงแสดงตัวเป็นผู้นำของยุโรป โดยการขยายอำนาจเข้าเดี่ยวกับสมัยของพระเจ้าฟิลิปที่ 2 ได้เคยกระทำมา การขยายอำนาจหรือนโยบายจักรวรรดินิยมที่ยังคงอยู่ในยุคนี้มีสาเหตุมาจากเร่งผลักดันทางด้านวิกฤตการณ์ทางด้านการค้า

ความสัมพันธ์ระหว่างสเปนกับอังกฤษ

นโยบายของสเปนที่มีต่ออังกฤษแม้จะเคยล้มเหลวมาตั้งแต่สมัยของพระเจ้าฟิลิปที่ 2 ในยุคนี้สเปนก็ยังคงดำเนินนโยบายที่ผิดพลาดอีกโดยพระเจ้าฟิลิปที่ 3 มีแผนการที่จะให้เจ้าหญิงอิสซาเบลลา พระราช媳даได้ขึ้นครองบัลลังก์อังกฤษ ภายหลังจากพระราช妃อลิซาเบธสวรรคต (พระราช妃อลิซาเบธไม่ได้ทรงอภิเษกสมรสจึงไม่มีองค์รัชทายาทธี่จะสืบบัลลังก์) ในปี ค.ศ. 1601 พระเจ้าฟิลิปที่ 3 ได้ส่งกองทัพสเปนไปชื่นบกที่คินเซล (Kinsale) ในไอร์แลนด์ (Ireland) เพื่อร่วมมือกับพวกกบฏชาวไอริช แต่กองทัพอังกฤษสามารถขับไล่กองทัพสเปนออกจากคินเซลได้ในที่สุด ส่วนกบฏชาวไอริชถูกปราบปรามลงได้ในปี ค.ศ. 1603 หลังจากที่พระราช妃อลิซาเบธลี้ภัยลงได้มีนาน แต่ก็นับเป็นความโชคดีของสเปนที่พระเจ้าเจมส์ที่ 1 กษัตริย์องค์ใหม่ของอังกฤษ ทรงขอทำสนธิสัญญาสันติภาพกับสเปน ในปี ค.ศ. 1604 ได้มีการลงนามกันในสนธิสัญญាលอนดอน (Treaty of London) ซึ่งจะมีผลทำให้สัมความประท้วงอังกฤษกับสเปนที่ดำเนินติดต่อกันมาถึง 16 ปีต่อไป

อาร์ชดยุกอัลเบิร์ท (Archduke Albert)

การเจรจาสงบศึกระหว่างสเปนกับอังกฤษเป็นผลงานที่สำคัญของเจ้าชายอัลเบิร์ทผู้เป็นพระราชบุตรชายของพระเจ้าฟิลิปที่ 2 ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกุมครอง Spanish Netherland (ประเทศเบลเยียมในปัจจุบัน) เจ้าชายอัลเบิร์ทได้เป็นผู้แนะนำให้พระเจ้าฟิลิปที่ 3 ทำสนธิสัญญาสงบศึกดังกล่าวและพระเจ้าฟิลิปที่ 3 ทรงมีความเห็นคล้ายตามเนื่องจากสเปนกำลังประสบ

ปัญหาทางด้านการเงิน นอกจากราชสำนักสเปนแล้ว ก็มีราชาในอเมริกาที่ต้องการใช้เงินเพื่อสนับสนุนการค้าและสร้างอาณาจักร เช่น พระเจ้าฟิลิปที่ 3 แห่งสเปน ทรงให้การสนับสนุนแก่ชาวอินเดียนในประเทศฟิลิปปินส์ ทำให้ชาวอินเดียนต้องหันมาทำการค้ากับสเปนมากขึ้น ทำให้สเปนได้รับรายได้จากการค้าที่สำคัญมาก แต่ในท้ายที่สุด ก็เสียหายอย่างมากเมื่อสเปนถูกโจมตีโดยชาวยุโรปในคราวสงครามโลกครั้งที่ 1 ทำให้สเปนเสียหายอย่างมาก

รูปที่ 14

ยุคสุดท้ายของความเป็นมหาอำนาจของสเปน

ภายหลังจากการทำสนธิสัญญาสันติภาพกับฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1598 และ ในปี ค.ศ. 1610 ก็มีแนวโน้มว่าสังคมระหว่างฝรั่งเศสกับสเปนกำลังจะประท้วงมาอีก แต่ได้เกิดเหตุการณ์ที่พระเจ้าเยนรีที่ 4 ของฝรั่งเศสทรงถูกกลบกบลงพระชนม์และเสด็จสวรรคตในปีเดียว ก็มีแนวโน้มว่าสเปนจะเป็นผู้นำในยุโรป แต่ในปี 1610-1630 ถือได้ว่าเป็นยุคสุดท้ายของสเปนที่จะมีอำนาจเด่นที่สุดในยุโรป ในระยะแรกของช่วงสองทศวรรษต่อมา (1610-1618) ยุโรปได้ก้าวเข้ามายุ่งเกี่ยวกับสเปน แต่ในทศวรรษต่อมา (1625-1635) สเปนได้รับความพ่ายแพ้จากฝรั่งเศสในศึกซึ่งเรียกว่า "Pax Hispanica" ทำให้สเปนเสียหายอย่างมาก จนกระทั่งในปี 1640 ชาวดัตช์ได้ยกย่องสเปนเป็นมหาอำนาจที่สำคัญที่สุดในโลก

พระและกลุ่มอาสาสมัครเยซูอิท (Jesuit) ชาวสเปนยังเป็นกลุ่มที่ทำหน้าที่เป็นพระผู้รับฟังคำสารภาพบานป (Confessor) ในราชสำนักต่าง ๆ เช่น แยปสเบิร์กอสเตรีย โปแลนด์ บavaเรีย และราชสำนักอื่น ๆ ในดินแดนเยอรมนีและอิตาลี ส่วนเงินอุดหนุน เบี้ยบำนาญ และเงินสินบนของสเปนก็ได้มีการแจกจ่ายไปทั่ว เมื่อแต่กันนักการเมืองโปรดเตลแทนที่ในอังกฤษ ยกอัลแลนด์ และในดินแดนสวิตเซอร์แลนด์ (Swiss Confederates) ทำให้หน่วยสืบราชการลับของสเปนสามารถป้อนข้อมูลต่อรัฐบาลสเปนทั้งในมาดริดและในบรัสเซลล์ โดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวกับคัตตรุที่สำคัญของสเปน เช่น อัลแลนด์ อังกฤษ และฝรั่งเศส เมื่อในบางครั้งข้อมูลที่ได้รับจะขาดความเที่ยงแท้แน่นอนก็ตาม

อย่างไรก็ตาม จักรวรรดิสเปนที่ครอบคลุมพื้นที่ต่าง ๆ ของยุโรปถือว่ามีจุดบกพร่องอยู่เป็นอันมาก เช่น การขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นอกจากนี้ ความคงอยู่ของจักรวรรดิสเปนก็มีสาเหตุมาจากความอ่อนแอกของการที่เกิดขึ้นเป็นบางคราวของคู่ปรปักษ์ทางการเมืองและองค์การทางศาสนาของสเปนจะเป็นแรงขับพุ่งให้จักรวรรดิอ่อนแอ

กลุ่มผู้ปักธงของชาวคาสติเลียนส่วนใหญ่ต่างก็รู้สึกจุดบกพร่องดังกล่าวและได้นำเอาจุดบกพร่องดังกล่าวมาทำการแก้ไขเพื่อที่จะรักษาอำนาจของสเปนเอาไว้โดยเฉพาะกับดินแดนภายนอกควบคับสมุทรไอบีเรีย ในทางทฤษฎีทางด้านยุทธศาสตร์สเปนจะใช้ประโยชน์ตั้งรับเพื่อปักป้องจักรวรรดิสเปนจากการแทรกแซงจากภายนอก ซึ่งจะมีลักษณะต่างไปจากนโยบายของพระเจ้าฟิลิปที่ 3 และเลอร์มาในทางปฏิบัติซึ่งจะมีลักษณะตรงกันข้าม เพราะพระองค์และเลอร์มาได้ทุ่มเทหุนทรัพย์เป็นอย่างมากและใช้การซื้อขายส่วนกลางเป็นเครื่องมือเพื่อการคงไว้ซึ่งจักรวรรดิสเปน จึงทำให้ตัวแทนของพระองค์ที่ถูกส่งไปปกครองดินแดนต่าง ๆ มักจะมุ่งหาประโยชน์จากการดำเนินการที่มากที่สุด เพราะคิดว่าผลประโยชน์ที่ได้รับจะมีส่วนช่วยเพิ่มอำนาจให้กับประเทศสเปน ดังเช่นพวกอุปราชีดีสร้างป้อมปราการขึ้นตั้งแต่เมลัน (Milan) จนไปจรดไทรอล (Tyrol) โดยผ่านทางเทือกเขาแอลเทิลลีโน (Valtellino) ซึ่งเป็นดินแดนสำคัญซึ่งเชื่อมต่อระหว่างดินแดนเยอรมนีกับอิตาลีทางตอนเหนือ

ความเกี่ยวข้องกับอาณาจักรโรมันอันศักดิ์สิทธิ์

ความเกี่ยวข้องกับอาณาจักรโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ทั้งในสมัยของจักรพรรดิรูดอลฟที่ 2 (Rudolf II ค.ศ. 1576–1611) และ จักรพรรดิแมทเทียส (Matthias ค.ศ. 1611–1619) คือบทบาทที่สำคัญของ บาสทาร์ชาร์ เดอ ซูนิกา (Baltazar de Zúñiga) ทูตสเปนประจำราชสำนักขององค์จักรพรรดิ ได้ก่อตั้งกลุ่มนิยมสเปนขึ้น และทูตคนต่อมาคือ เคานต์แห่งโอนาเต (Count of Onate) ได้ทำสัญญาลับ Treaty of Graz ในปี ค.ศ. 1617 กับจักรพรรดิแมทเทียส ซึ่งจะมีผลทำให้อาร์ชดยุก เฟอร์ดินาน แห่งสตีเรีย (Archduke Ferdinand of Styria ต่อมาคือ

จักรพรรดิเฟอร์ดินานที่ 2) ได้รับการระบุชื่อเป็นทายาทผู้สืบตำแหน่งต่อจากจักรพรรดิเมทเทียส โดยข้อแลกเปลี่ยนที่พระเจ้าฟิลิปที่ 3 จะทรงยกเลิกการอ้างสิทธิในราชบัลลังก์ออสเตรีย ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วพระองค์ก็มิได้ทรงมุ่งหวังที่จะรับตำแหน่งดังกล่าว นอกจากนี้ จักรพรรดิเมทเทียส ยังทรงสัญญาว่าจะให้สเปนเข้าไปมีอำนาจทั้งในไทรอล (Tyrol) และอัลซัส (Alsace) ซึ่งเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญในดินแดนเยอรมันในการเดินทัพของกองทัพสเปนระหว่างอิตาลี กับเนเธอร์แลนด์

ในขณะเดียวกันกลุ่มนิยมสเปนในกรุงปราก (Prague) ได้ร่วมกันวางแผนที่จะให้ อาร์ชดยุกเฟอร์ดินาน ได้ขึ้นดำรงตำแหน่งกษัตริย์แห่งโบหีเมีย (Bohemia) ในกรณีที่จักรพรรดิเมทเทียสล้มพระชนม์ลง ซึ่งการทำงานของหั้นชูนิกาและโอนาเต ได้เพิ่มความเชิงแกร่งให้แก่ สเปนทางด้านยุทธศาสตร์ในบริเวณตอนกลางของยุโรป แต่ผลงานของบุคคลทั้งสองได้ทำให้ สเปนต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมืองภายในอาณาจักรโรمانอันศักดิ์สิทธิ์อีกครั้งภายหลังจากที่ จักรพรรดิชาลส์ที่ 5 ทรงสละราชสมบัติในปี ค.ศ. 1556 การเข้าไปเกี่ยวข้องดังกล่าวจะมีผล เป็นอย่างมากในรัชสมัยของพระเจ้าฟิลิปที่ 4 กษัตริยองค์ต่อมาของสเปน ซึ่งจะมีผลที่ก่อให้เกิด ความยุ่งยากยิ่งไปกว่าในสมัยของจักรพรรดิชาลส์ที่ 5

ความเป็นผู้นำของสเปนโดยการนำของบรรดาเจ้าชุมทางชาวคาสติเลียนในต่างแดนนี้ได้ พิสูจน์แล้วว่าเป็นการทำงานที่ทุ่มเทและฉลาด แต่ท้ายที่สุดผลที่ปรากฏก็คือการขาดผู้นำ หรือวัตถุประสงค์ที่แท้จริง เนื่องจากความเนือยชาของพระเจ้าฟิลิปที่ 3 และบราตาคนโนปาด (Privado) ของพระองค์ ภายในราชสำนักสเปนก็ได้มีการใช้จ่ายกันอย่างฟุ่มเฟือย บรรดาคนโปรดของพระเจ้าฟิลิปที่ 3 และเลอร์มา ได้สร้างความร่ำรวยให้แก่ตนเองและบรรดาญาติมิตร มีการสร้างกลุ่ม อำนาจทางการเมืองเพื่อความอยู่รอดของตนเอง เมื่อต้องประสบกับปัญหาการขาดแคลนงบ ประมาณรัฐบาลก็ไม่กล้าพอที่จะขอขึ้นภาษี จึงทำให้รัฐบาลต้องประกาศล้มละลายและลดค่าเงินลง เมื่อมาประกอบกับการไฟลุ่มลักษณะของเรียญทองแดง (Vellon) จะส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อ เศรษฐกิจของสเปน³

ระยะสุดท้ายในรัชสมัยของพระเจ้าฟิลิปที่ 3

ในปี ค.ศ. 1617 คattro ทางการเมืองของเลอร์มาในราชสำนัก ได้ร่วมมือกันกำจัด เลอร์มาออกจากตำแหน่ง และได้นำเอาญเชดา (Uceda) ซึ่งเป็นลูกชายของเลอร์มาเข้ามารับ ตำแหน่งแทน แต่ญเชดา ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจลงได้ ส่วนชูนิกาได้เดินทาง

³E.N. Williams, *Dictionary of English and European History 1485-1789*, p. 357.

กลับมายังมาดริดและได้ก้ามามาเป็นผู้นำของกลุ่มที่มีนโนบายก้าวหน้าทางการเมือง รัฐบุรุษที่สำคัญอีกผู้หนึ่งคือ **มาร์คิวสแห่งเบดมาร์** (Marquis of Bedmar) อดีตทูตสเปนประจำสำนักงานรัฐเวนิส ผู้ก่อตั้งองค์การต่อต้านพวกเวนิส ได้ถูกย้ายไปประจำที่กรุงบรัสเซลล์ และเริ่มสร้างแรงกดดันเพื่อที่จะเปิดศึกกับพวกยกอัลลดา (The United Provinces) ขึ้นมาอีกรั้ง ในปี ค.ศ. 1621 พระเจ้าฟิลิปที่ 3 เสด็จสรรคตในขณะที่สเปนกำลังประสบปัญหาหั้งหางด้านเศรษฐกิจและความเสื่อมของจักรพรรดิสเปน

กิจกรรมการเรียนรู้ ๒

ให้นักศึกษาบันทึกความคิดเห็นจากภาพที่ได้ดูแล้ว ท่านใดที่ต้องการ

พระเจ้าฟิลิปที่ 4 (ค.ศ. 1621–1665) ทรงเป็นพระราชโอรสองค์ใหญ่ของพระเจ้าฟิลิปที่ 3 ซึ่งประสูติกับพระนางมาเรียเรตแห่งออสเตรีย ประสูติในเดือนเมษายน ค.ศ. 1605 ทรงเข้าสู่พิธีอภิเษกสมรสครั้งแรกในปี ค.ศ. 1615 กับ **เจ้าหญิงอิสซาเบล แห่งบูร์บัน** (Isabel of Bourbon) พระราชธิดาของพระเจ้าเยนรีที่ 4 ของฝรั่งเศส ต่อมาระนางอิสซาเบลได้เสด็จสรรคตในปี ค.ศ. 1644 พระเจ้าฟิลิปที่ 4 จึงอภิเษกสมรสเป็นครั้งที่สองกับเจ้าหญิงมาเรีย แอนนา (Maria Anna หรือ Marianna) แห่งออสเตรีย พระราชธิดาของจักรพรรดิเฟอร์ดินานที่ 3 ทั้งสองพระองค์ทรงมีพระราชโอรสด้วยกันคือเจ้าชายชาลส์ ซึ่งต่อมาคือพระเจ้าชาลส์ที่ 2 กษัตริย์องค์สุดท้ายของราชวงศ์เยปสเบร็กสไยสเปน

ลักษณะนิสัยของพระเจ้าฟิลิปที่ 4

พระเจ้าฟิลิปที่ 4 ทรงมีนางสนมอย่างลับ ๆ มากราย จึงทำให้พระองค์มีลูกนอกสมรสไม่ต่ำกว่า 30 คน และหนึ่งในจำนวนนั้นที่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการคือ **Don John Jose of Austria** ลูกชั้งเกิดกับนักร้องซื่อ Maria Calderon จากผลงานการเขียนของ Velazquez นักเขียนชื่อดังของสเปนทำให้ผู้อ่านได้ทราบถึงลักษณะนิสัยและบุคลิกที่พระเจ้าฟิลิปที่ 4 เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย รวมทั้งเรื่องราวที่เกิดขึ้นในราชสำนัก พระเจ้าฟิลิปที่ 4 ทรงเป็นบุคคลที่รักสนุกโดยเฉพาะทางด้านโลเกียริสต์ ชอบพูดคุยกับกลุ่มนักเขียนหรือจิตรกร และรักการเลี้ยงม้ามากกว่างานราชการซึ่งพระองค์คิดว่าเป็นงานที่น่าเบื่อ ทรงขึ้นครองราชย์ด้วยพระชนมายุเพียง 16 พระชั้นชา งานราชการในสมัยนี้ได้ถูกทิ้งไว้ในมือของบรรดาคนโปรดของพระองค์ เช่น ในช่วงระหว่างปี ค.ศ.

1621-1643 ผู้เข้ามาทำหน้าที่ได้แก่ โอลิวารेस (Count-Duke of Olivares) ผู้เป็นylanของชูนิกา จากปี ค.ศ. 1643-1661 ได้แก่ ยาโร (Haro) และจากปี ค.ศ. 1661-1665 ได้แก่ เคานต์แห่ง คาสทริลโล (Count of Castrillo) และดู๊กแห่งเมดีนา เดอ ลาส 托อร์เรส (Medina de Las Torres) บุคคลที่สำคัญอีกคนหนึ่งในชีวิตของพระองค์ได้แก่มาเรีย (Maria) สตรีลีกลับหัวหน้าสำนักซีเหง Agreda ในอрагอน ซึ่งพระองค์ทรงรู้จักในปี ค.ศ. 1643 และหลังจากนั้น มาเรียจะเป็นผู้ให้คำแนะนำแก่พระองค์โดยทางจดหมายตลอดมาจนพระองค์เสด็จสวรรคต

นอกจากพระเจ้าฟิลิปที่ 4 จะไม่ทรงสนใจงานทางด้านการปกครองแล้ว พระองค์ยังทรงเร่งความเสื่อมให้แก่สเปน โดยการผูกมัดสเปนเข้ากับเหตุการณ์ภายในชาติ ซึ่งเป็นงานหนักมากกว่าที่ประเทศสเปนจะแบกรับไหว้ได้ และจะเป็นผลกระทบต่อสภาพทางการเงินของประเทศ พระเจ้าฟิลิปที่ 4 ทรงล้มเหลวในการยึดครองยอสแลนด์ ทรงนำสเปนเข้าไปพัวพันในสังคม 30 ปี โดยไม่ได้รับผลประโยชน์อะไรเป็นสิ่งตอบแทน และสเปนยังเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ต่อสังคมอันยวนานกับฝรั่งเศสภายใต้การนำของริเชลลีอู (Richelieu) และมาซาร์ (Mazarin) ถึงแม้พระองค์จะประสบผลลัพธ์ดีในการปราบปรามการกบฏในคาทาโลเนีย แต่ในที่สุดปอร์ตุเกสก็ได้ประกาศตัวเป็นเอกสารจาก การปกครองของสเปน และในระหว่างสุดท้ายพระองค์ได้ทิ้งเจ้าชายชาลส์ พระราชโอรสผู้มีความผิดปกติทางสภาพร่างกาย ไว้เป็นภาระแก่ชาวสเปน¹

รูปที่ 15 โอลิวารेस

¹Ibd., p. 357-358

รัฐบาลภายใต้การนำของโอลิวารेस

โอลิวารे�สเป็นนักการเมืองผู้มีความสามารถมากที่สุดผู้หนึ่งในการนำรัฐบาลสเปนับตั้งแต่สิ้นสมัยของสังฆราชเกรนวิล นักการเมืองผู้อยู่ในรัชสมัยของพระเจ้าฟิลิปที่ 2 ผู้คนในยุคเดียวกันจะสังเกตเห็นถึงความขยันขันแข็งของโอลิวาร์สรวมทั้งความกระตือรือร้นในการทำงานในคณะของเขาก็ ซึ่งจะแตกต่างไปจากสมัยอันเดียวยาของพระเจ้าฟิลิปที่ 3 และเลอร์มาจากสภาพทางการเมืองที่ผ่านมานับตั้งแต่สมัยบัตริย์คาทอลิก จักรพรรดิชาลส์ที่ 5 และพระเจ้าฟิลิปที่ 2 กษัตริย์ทั้งหมดดังที่ได้กล่าวพระนามมานี้ ได้ทรงพยายามที่จะลดบทบาทของพวกเจ้าขุนนางออกจากบริหารงานของรัฐบาลกลาง แต่พอมากถึงสมัยของพระเจ้าฟิลิปที่ 3 และเลอร์มา ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงโดยการนำเอาพวกเจ้าขุนนางเข้ามามีบทบาทอีกครั้งในรัฐบาลกลาง

เมื่อโอลิวาร์สขึ้นมา มีอำนาจก็ได้พยายามตัดอำนาจของพวกเจ้าขุนนางออกจากรัฐบาลกลางโดยการพัฒนาระบบคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญให้เข้ามาร่วมกับสภาที่ปรึกษาทางการเมืองโดยคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้จะเข้ามาทำหน้าที่ที่สำคัญในงานของรัฐบาลเพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานของรัฐบาลให้ดีขึ้น

ในปี ค.ศ. 1623 และ 1624 โอลิวาร์สได้เสนอพระเจ้าฟิลิปที่ 4 และสภาที่ปรึกษาทางการเมือง ในแผนการปฏิรูปทั้งทางด้านรัฐบาลและสังคมสเปน ตามแนวทางของกลุ่ม Arbitristas ได้วางไว้

โอลิวาร์ส มีความคิดเห็นเช่นเดียวกับกลุ่ม Arbitristas ใน การเปลี่ยนแปลงแนวความคิดที่มืออยู่ในสังคมสเปน เช่น การลดความฟุ่มเฟือยและการลดการแข่งขันทางด้านความมั่งคั่งของพวกราชชั้นสูงของสเปน โดยพยายามซึ่งให้เห็นถึงความสุขและความภาคภูมิใจในการทำงานและส่งเสริมกิจกรรมทางด้านการผลิตในทางเศรษฐกิจ โอลิวาร์สได้เสนองานเร่งด่วนในด้านการปฏิรูปการคลังโดยเสนอให้ยกเลิกการเก็บภาษีที่ไม่เป็นธรรมบางประ瘴กหลวง เช่น Millions ซึ่งเป็นภาษีลินค์ที่เริ่มเก็บตั้งแต่สมัยของพระเจ้าฟิลิปที่ 2 หรือ Alcabala ซึ่งเป็นภาษีที่เก็บจากพ่อค้าต่างชาติ และภาษีการค้า โดยจะเปลี่ยนไปเก็บภาษีอื่น ๆ ที่ไม่ยุ่งยากและยุติธรรม ซึ่งจะมีผลทำให้ความค่าสติลงไม่ต้องแบกภาระที่จะต้องจ่ายภาษีทางด้านการทำสิ่งของแต่เพียงผู้เดียว ลักษณะของโอลิวาร์สที่เหมือนกับสังฆราชเกรนวิล คือ การยอมรับว่าอาณาจักรสเปนนั้นไม่ใช่อาณาจักรค่าสติ ขาดการให้ดินแดนอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในความรับผิดชอบในงานของประเทศโดยให้ดินแดนเหล่านั้นเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการปกครองและการควบคุมนโยบาย ซึ่ง

¹ กลุ่ม Arbitristas คือกลุ่มนักเศรษฐศาสตร์ที่พยายามจะยุติความเสื่อมทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของสเปน

แต่เดิมงานดังกล่าวได้ถูกกันไว้ให้แก่พวากาสติดเลียนแต่เพียงฝ่ายเดียว อย่างไรก็ตาม แผนการของโอลิ华เรสก์ไม่ได้ถูกนำมาใช้ในทางปฏิบัติ ทั้งนี้ เพราะชาวสเปนยังไม่ต้องการที่จะเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตที่เคยดำเนินมาตั้งแต่อีต

ความสัมพันธ์ระหว่างสเปนกับอังกฤษ

ความสัมพันธ์ระหว่างสเปนกับอังกฤษตั้งแต่สมัยของพระเจ้าฟิลิปที่ 3 เป็นไปในทางที่ไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้น พระเจ้าฟิลิปที่ 3 จึงมีแผนการที่จะจัดพิธีอภิเษกสมรสระหว่างเจ้าหญิงมาเรียพระราชินีกับเจ้าชายชาลส์องค์รัชทายาทของอังกฤษ แต่พระเจ้าฟิลิปที่ 3 ก็ได้สต์จัสรrocต์ไปก่อนในปี ค.ศ. 1621

ในสมัยของพระเจ้าฟิลิปที่ 4 แผนการที่จะจัดพิธีอภิเษกสมรสระหว่างเจ้าหญิงมาเรียกับเจ้าชายชาลส์ยังคงดำเนินต่อไปโดยในปี ค.ศ. 1623 เจ้าชายชาลส์ได้เสด็จมาเยี่ยมมาดริดพร้อมด้วยดักก์แห่งบัคกิ้งแฮม (Duke of Buckingham) เจ้าชายชาลส์ได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดีในสเปน และทั้งเจ้าชายชาลส์และเจ้าหญิงมาเรียมาร์ตี้ต่างก็ทรงพหุพยัชชิงกันและกัน จึงทำให้เจ้าชายชาลส์เสด็จประทับอยู่ในสเปนเป็นเวลาถึง 6 เดือน อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญระหว่างสเปนกับอังกฤษคือ ความแตกต่างทางด้านศาสนา และความเป็นครูเชิงทางด้านการค้า จนในที่สุดมีผลทำให้ต้องมีการยกเลิกพิธีอภิเษกสมรสเนื่องจากเมืองที่โอลิ华เรสต้องการให้อังกฤษอนุญาตให้กองเรือสเปนเดินทางผ่านช่องแคบอังกฤษไปยังเมืองแลนด์ ความล้มเหลวดังกล่าวจะมีผลทำให้อังกฤษต้องกล้ายกเป็นศัตรูกับสเปนอีกรั้งและเมื่อเจ้าชายชาลส์ได้ขึ้นดำรงตำแหน่งกษัตริย์อังกฤษอีก 2 ปีต่อมา พระองค์ได้ส่งกองเรือเข้าไปโจมตีเมืองท่าคาติซของสเปน ถึงแม้การโจมตีในครั้งนั้นจะไม่ประสบความสำเร็จ แต่ก็จะมีผลทำให้อังกฤษมีความสัมพันธ์อันดีกับพวากัดทัชมาญี่ซึ่งอยู่และอังกฤษยังคงดำเนินนโยบายโจมตีเรือสินค้าของสเปนอยู่อีกด้วย

แผนการปฏิรูปทางด้านการคลังของโอลิ华เรส

แผนการปฏิรูปทางด้านการคลังของโอลิ华เรสที่สำคัญ ๆ คือ

1. การตัดค่าใช้จ่ายของราชสำนัก
2. ความพยายามที่จะบังคับให้พวากันน้ำเงินต้องเสียภาษี
3. การตัดเงินช่วยที่กษัตริย์ต้องจ่ายแก่พวากันน้ำเงิน
4. การกำจัดการซื้อขายที่ไม่โปร่งใสในคณะรูบาล

¹Rhea Marsh Smith, Spain : A Modern History (Michigan : The University of Michigan Press, 1965), p. 195.

ในเวลาเดียวกันโอลิวารेसก็ได้ทำเงินเข้าสู่ห้องพระคลัง โดยการนำเอาต่ำแห่งชั้นนาง ตำแหน่งภายในรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น รวมทั้งที่ดินของหลวงออกมาระบุลขาย ในปี ค.ศ. 1628 ได้มีการลดค่าเงินหรือญทองแดง (Vellon) ลง 50% และในปี ค.ศ. 1642 ค่าของเงินหรือญทองแดงถูกลดลงอีก 25% โดยผู้ถือเงินหรือญดังกล่าวจะไม่ได้รับเงินค่าซดเชยตอบแทนจากรัฐบาล รัฐบาลยังแก้ปัญหาทางด้านการคลังโดยการประกาศล้มละลายและจ่ายพันธบัตรเป็นการตอบแทน อย่างไรก็ตาม แผนการปฏิรูปทางด้านการคลังของโอลิวาร์สก์ต้องมีอันล้มเหลวไปในที่สุด ทั้งนี้ เพราะไม่ได้รับความร่วมมือจากกลุ่มผู้เสียภาษีและสภากอร์เตส นอกจากนี้ ยังถูกต่อต้านจากกลุ่มต่อต้านพวกผู้ปกครองชาวคาสติเลียน ซึ่งได้คัดค้านความคิดที่จะรวมอำนาจใน手中เจ้าจักสเปนเข้ามาสู่รัฐบาลกลาง โดยเฉพาะเมื่อโอลิวาร์สได้ประกาศแผนการที่จะให้คาบสมุทรโอบีเรียเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยจะทำให้เครื่องขึ้น ๆ ในคาบสมุทรโอบีเรียต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการเปลี่ยนการทั้งด้านกำลังคนและด้านการเงินร่วมกับแคว้นคาสติล

ในปี ค.ศ. 1626 สภากอร์เตสแห่งอragonและ瓦เลนเซีย มีมติที่จะจ่ายค่าใช้จ่ายทางด้านการทหารให้แก่รัฐบาลกลางแต่จะไม่ส่งกำลังสำรองเข้ามาร่วมกับกองทัพของรัฐบาล ส่วนคาทาโลเนียได้ปฏิเสธข้อเสนอหั่นหมาดของรัฐบาล ดินแดนส่วนนี้ ที่เหลืออยู่ที่ไม่ใช่เครื่องขึ้นของคาสติลต่างก็ต่อต้านแนวความคิดของโอลิวาร์ส เพราะความคิดดังกล่าวจะเป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่มีอยู่ของแต่ละรัฐ เมื่อก็ได้ปัญหาทางด้านการคลังขึ้นอีกในระหว่างปี ค.ศ. 1639–1640 โอลิวาร์สได้พยายามหาเงินโดยการเข้าไปแทรกแซงในรัฐต่าง ๆ การกระทำดังกล่าวจึงทำให้ถูกมองไปในลักษณะเป็นการขยายอำนาจของแคว้นคาสติล ซึ่งจะก่อให้เกิดผลกระทบที่ติดตามมา คือเกิดการกบฏขึ้นในคาทาโลเนียในระหว่างปี ค.ศ. 1640–52 และส่งผลกระทบต่อการประมง เอกราชปอร์ตุเกสในระหว่างปี ค.ศ. 1640–1668

การกบฏในคาทาโลเนีย

ผลจากการประชุมสภากอร์เตสภายใต้อาณานิคมของราชนครในปี ค.ศ. 1626 มีมติให้อragonและ瓦เลนเซีย ยอมจ่ายเงินสมทบทางการทหารให้แก่รัฐบาลกลาง แต่ได้ปฏิเสธที่จะส่งกำลังทหารเข้าไปสมทบทั้งกองทัพแห่งชาติ ส่วนคาทาโลเนียได้ปฏิเสธข้อเสนอทุกข้อ แม้โอลิวาร์สจะออกประกาศพระบรมราชโองการ การรวมกองทัพแห่งชาติเข้าด้วยกัน (Union of Arms) ดังนั้น ลัมพันธภาระห่วงมาดริดกับคาทาโลเนียจึงได้เลื่อมลงอย่างรวดเร็ว

เมื่อค่าใช้จ่ายในการทำสิ่งสาธารณะเพิ่มสูงขึ้น รัฐบาลจึงได้ประกาศเก็บภาษีเพิ่มในแคว้นคาสติลและรัฐบาลกลางที่มาดริดมีความคิดว่าได้เกิดความไม่สงบรวมขึ้นเมื่อคาทาโลเนียได้รับการยกเว้นจากการเก็บภาษีจากการรัฐบาลกลาง ในปี ค.ศ. 1639 โอลิวาร์สได้เมตตาไป

ทางตอนใต้ของฝรั่งเศสโดยการเดินทัพผ่านเข้าไปในแคว้นคาทอลิเนีย การเปิดแวงรอบใหม่ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายอย่างแท้จริงทางด้านยุทธศาสตร์เพียงแต่ต้องการให้คาทอลิเนียเข้ามาร่วมกับสองครามดังกล่าวโดยโอลิวารีสอ้างว่าถ้าคาทอลิเนียต้องการปักป้องการธุรกิจจากฝรั่งเศส ก็ต้องให้การสนับสนุนแก่กองทัพของฝ่ายรัฐบาลกลาง ทำให้กลุ่มชาวนาโดยการสนับสนุนของพวกพระปฏิเสธที่จะเข้าร่วมกับกองทัพ ในระหว่างช่วงฤดูหนาวหารสเปนได้รับคำสั่งให้เข้าไปป่าอาศัยอยู่กับชาวบ้านในชนบท ในที่สุดก็เกิดการประท้วงกันขึ้นระหว่างทหารกับชาวบ้าน โอลิวารีสพยายามที่จะถอนกองทหารกลับและคืนดีกับชาวคาตาลัน แต่ก็สายเกินไป ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1640 กลุ่มผู้ก่อความวุ่นวายได้โจู่อุปราชแห่งบาร์เซโลนา ทำให้กลุ่มนี้ชั้นสูงต่างกังวลในความปลอดภัยของตนเอง ส่วนในเดนแดนชนบทนั้นรัฐบาลก็ไม่สามารถควบคุมเหตุการณ์เอาไว้ได้ คณะกรรมการ Diputacio ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่มีอำนาจจัดตั้งตามกฎหมายที่เหลืออยู่เพียงชุดเดียวในคาทอลิเนีย นำโดย ป้า คลาริส (Pau Claris) ซึ่งเป็นพระใน อูร์เกล (Urgel) ได้เป็นผู้นำชาวคาตาลันออกต่อสู้กับกองทัพสเปนโดยเปลี่ยนไปเป็นพันธมิตรกับฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1641 ดังนั้น กองทัพฝรั่งเศสจึงได้เดินทัพเข้ามายังคาทอลิเนีย แต่เมื่อกิดกับภัยพร่องด์ (Fronde) ครั้งที่ 2 ขึ้นในฝรั่งเศสทำให้กองทัพฝรั่งเศสต้องถอนตัวออกจากดินแดนคาทอลิเนีย ดังนั้น กองทัพคาสติเลียนจึงสามารถเดินทัพเข้ายึดครองคาทอลิเนียได้ ในปี ค.ศ. 1652 พวกชนชั้นสูงที่ต่อต้านฝรั่งเศสได้รับการปลดปล่อย รัฐบาลกลางที่มาด้วยความรับในนโยบายที่ผิดพลาดของตนเอง ดังนั้น จึงได้ดำเนินการและอภิสิทธิ์ให้แก่ชาวคาตาลันดังเช่นที่เคยได้รับมาแต่อดีต

กิจกรรมการเรียนรู้ ๒

ให้นักศึกษาบอกร่องความคิดเห็นของกลุ่ม *Alzahra*

การปฏิวัติของชาวปอร์ตุเกส

ปอร์ตุเกสถูกผนวกเข้ามาอยู่ภายใต้การปกครองของพระเจ้าฟิลิปที่ 2 ในปี ค.ศ. 1580 ในบรรดาชนชั้นต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปอร์ตุเกสนั้น กลุ่มนี้ชั้นสูงและพวกพ่อค้าดูจะพอใจที่

The New Encyclopedia Britannica, Vol. 17 (1981), 430-431

ปอร์ตุเกสได้ถูกผนวกเข้ามาอยู่ร่วมกับสเปน เพราะพวกนี้จะได้รับความอุปการะจากรัฐบาลสเปนรวมทั้งยังได้โอกาสอันดีในการประกอบธุรกิจการค้า กลุ่มนี้สองพวกดังกล่าวเริ่มที่จะไม่พอใจต่อการปกครองของสเปนในเวลาต่อมาซึ่งผิดกับกลุ่มนี้ทั้งสองพวกพระที่มีความไม่พอใจมาตั้งแต่แรกเริ่ม ความไม่พอใจของกลุ่มนี้สูงและพวกพ่อค้าเกิดขึ้นเมื่อรัฐบาลสเปนได้นำเอาพระราชบัญญัติเดียนเซร์โนมาไว้ส่วนรวมในการปกครองกับรัฐบาลปอร์ตุเกสตั้งแต่ปี ค.ศ. 1634 นอกจากนี้ ความไม่พอใจยังเกิดขึ้นเนื่องจากการที่สเปนปล่อยให้พวกชาวเชื้อมารดาให้ความคุ้มครองแก่อาณาจักรของปอร์ตุเกส เช่น พากัดทาร์เวร์รูส์ลีนทางเดินเรืออัมเหลมกูดโฮป (Capo of Good Hope) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1595 ซึ่งจะมีผลทำให้อาณานิคมของปอร์ตุเกสในแอฟริกา เช่น มาเลเซีย (Malacca) หมู่เกาะโมลุคก้า (The Moluccas) สุมาตรา (Sumatra) ต้องเดินทางให้แก่ด้วยเรือ นอกจากนี้ พากัดทาร์ยังเริ่มเข้าไปบุกรุก巴西 (Brazil) ในโลกใหม่ของปอร์ตุเกส ส่วนอังกฤษก็เริ่มเข้าไปบุกรุกcommercial ค่าของปอร์ตุเกสในอินเดียและผลจากการทำสงคราม สามารถห่วงสเปนกับอังกฤษ ในปี ค.ศ. 1588 ก็มีส่วนช่วยทำลายกองทัพเรือของปอร์ตุเกส ลงเนื่องจากกำลังทางเรือส่วนใหญ่ในเวลานั้นสเปนได้รับความช่วยเหลือมาจากปอร์ตุเกส

ความคิดในการแยกตัวออกจากสเปนเกิดขึ้นเมื่อปอร์ตุเกสปฏิเสธที่จะส่งกำลังทหารเข้าไปช่วยรัฐบาลสเปนในการปราบปรามการกบฏที่เกิดขึ้นในคาطاโลเนีย กลุ่มนี้นำผู้มีอำนาจของปอร์ตุเกสประมาณ 40 คน โดยความร่วมมือจากชาวลิสบอน และอาร์ชบิชอปแห่งลิสบอน ได้ถือโอกาสประท้วงเอกสารแห่งความต่อต้านสเปนในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1640 และได้มีการสถาปนาดukeแห่งบรากันซา (Duke of Braganza) ขึ้นเป็นกษัตริย์ปอร์ตุเกสในตำแหน่งของพระเจ้าจอห์นที่ 4 ในเดือนมกราคม ค.ศ. 1641 นับเป็นการสิ้นสุด ยุคหักสิบปีแห่งการยึดครอง (The Sixty Years' Captivity 1580-1640) ความสำเร็จของการประท้วงเอกสารของปอร์ตุเกสในครั้งนี้เกิดขึ้นในขณะที่ปอร์ตุเกสกำลังตกอยู่ในสภาพแหน่งความตกต่ำ เต็ปัจจัยที่สำคัญ 2 ประการซึ่งเกิดขึ้นในเวลานั้นมีส่วนทำให้การประท้วงเอกสารในครั้งนี้ประสบความสำเร็จเนื่องจาก

1. การกบฏในคาตาโลเนียทำให้รัฐบาลกลางของสเปนต้องทุ่มเทหั้นกำลังทหารและกำลังทรัพย์มุ่งไปยังคาตาโลเนียซึ่งเป็นดินแดนที่อยู่ทางภาคตะวันออกสุดของอาณาจักรสเปน
2. ปอร์ตุเกสได้รับความช่วยเหลือจากหั้นดัชชีซึ่งแม่จะมีกรณีพิพาททางด้านอาณาจักรกับปอร์ตุเกสและฝรั่งเศส ซึ่งสัญญาว่าจะไม่ทำสนธิสัญญาสงบศึกกับสเปนจนกว่าปอร์ตุเกสจะได้รับเอกสาร และหั้นสองชาติยังได้ส่งกองเรือเข้ามายังน่าน้ำของปอร์ตุเกสเพื่อให้ความคุ้มกันแก่ปอร์ตุเกสอีกด้วย⁶

⁶R. Trevor Davies, *Spain In Decline 1621-1700* (London : Macmillan & Co. Ltd., 1965), p. 35-46.

ระยะสุดท้ายในรัชสมัยการปกครองของโอลิวารेस

ระยะสุดท้ายในรัชสมัยการปกครองของโอลิวารेस สเปนต้องประสบปัญหาอย่างหนักทางด้านการค้า ความล้มเหลวในการปฏิรูปทางด้านการค้าของโอลิวารे�สก่อให้เกิดความไม่พอใจจากพวกราชชั้นสูงในคาสติลเป็นอันมาก ประกอบกับการปกครองแบบเผด็จการและการรวมอำนาจของโอลิวาร์ส จึงทำให้เขามีมีเป็นที่พอพระทัยของพระราชินีอิสชาเบลแห่งบูร์บองเป็นอันมาก และในที่สุดโอลิวาร์สก็ถูกดอดออกจากตำแหน่งอัครมเหสานับดีในปี ค.ศ. 1643

ยาโร (Haro)

ในระยะแรกพระเจ้าฟิลิปที่ 4 ทรงคิดที่จะปกครองประเทศด้วยพระองค์เอง แต่ต่อมาพระองค์ได้มอบตำแหน่งในการบริหารประเทศให้แก่ยาโร ซึ่งเป็น宦官ชายของโอลิวาร์ส ผู้ซึ่งมีนิสัยตรงกันข้ามกับโอลิวาร์สที่ไม่กล้าที่จะแสดงออกหรือกระทำการใหญ่ ๆ ดังที่โอลิวาร์สได้เคยกระทำมา

สเปนกับสงครามสามสิบปี

ในสงครามสามสิบปี นายพลกองเต (Conde) ผู้เป็นพระญาติของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งฝรั่งเศส สามารถทำลายกองทหาร Tercios ที่มีชื่อเสียงของสเปนในการรบที่โรครัว (The Battle of Rocroi) ในปี ค.ศ. 1643 ได้สำเร็จ ในปี ค.ศ. 1647 ได้เกิดการจลาจลขึ้นในเมืองเบลล์ และเมืองพาเลอร์โม (Palermo) บนเกาะซิซิลี และในที่สุดหั้งสองเมืองดังกล่าวก็ตกอยู่ภายใต้อำนาจของรัฐบาลปฏิวัติ สาเหตุที่สำคัญของการก่อการจลาจลในครั้งนี้ก็เนื่องมาจากการเก็บภาษีอย่างรุนแรงเพื่อที่สเปนจะนำไปใช้ในการทำสงคราม แต่การจลาจลในครั้งนี้ก็ได้ถูกปราบปรามลงได้สำเร็จในปี ค.ศ. 1648

การรับรองเอกสารด้วย

เมื่อจักรพรรดิเฟอร์ดินานที่ 3 แห่งอาณาจักรโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ ยอมยกอัลซาส (Alsace) ให้แก่ฝรั่งเศสตามสนธิสัญญาเวสฟ่าเลีย (Treaty of Westphalia) ในปี ค.ศ. 1648 เพื่อยุติสงคราม 30 ปี และที่มั่นของสเปนริมฝั่งแม่น้ำไรน์ (Rhine) ซึ่งจะเป็นเส้นทางเข้าไปสู่เนเธอร์แลนด์ถูกยึด จึงทำให้ความร่วมมือทางด้านการทหารระหว่างราชวงศ์เยปสเบร์กสายออสเตรียและสายสเปนต้องสิ้นสุดลง และภายหลังจากที่ปอร์ตุเกสประกาศเอกราชเป็นอิสระจากสเปนไปแล้ว การคุกคามของด้วยต่อชาติ ซึ่งเป็นอาณาจักรของปอร์ตุเกส จึงไม่เป็นปัญหาระหว่างด้วยกับสเปนอีกต่อไป พระเจ้าฟิลิปที่ 4 จึงถือโอกาสในการณ์ดังกล่าวทำสนธิสัญญาสบศึกกับสหพันธ์สาธารณรัฐด้วย (The United Provinces) โดยสนธิสัญญามูนสเตอร์ (The Treaty of Munster) ในปี ค.ศ. 1648

รูปที่ 16

สนธิสัญญาสงบศึกพีรินีส

อังกฤษยังคงร่วมมือกับฝรั่งเศสทำสงครามกับสเปน ในปี ค.ศ. 1655 อังกฤษสามารถยึดเกาะจาเมกา (Jamaica) ในทะเลแคริบเบียน (Caribbean) ของสเปนได้สำเร็จ ในปี ค.ศ. 1658 สเปนต้องพ่ายแพ้แก่กองทัพฝรั่งเศสในการรบที่ดุนล์ (Dunes) นอกชายฝั่งทางตอนเหนือของฝรั่งเศส ดังนั้น จึงได้มีการทำสนธิสัญญาสงบศึกพีรินีส (Treaty of Pyrenees) ระหว่างสเปนกับฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1659 โดยสเปนต้องเสียอาร์ตัวร์ (Artois) รูซิลลอง (Roussillon) และบางส่วนของเชร์дан (Cerdagne) ให้แก่ฝรั่งเศส นอกจากนี้สเปนต้องเสียจินเดนบังส่วนให้แก่ฝรั่งเศสแล้วสิ่งสำคัญซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในยุโรปคือสเปนได้สูญเสียความเป็นมหาอำนาจให้แก่ฝรั่งเศส ในวาระสุดท้ายของพระเจ้าฟิลิปที่ 4 กองทัพสเปนก็ต้องพ่ายแพ้แก่กองทัพปอร์ตุเกสในสมรภูมิ Ameixial ในปี ค.ศ. 1663 และที่สมรภูมิ Villaviciosa ซึ่งตั้งอยู่บนชายฝั่งทางด้านเหนือของสเปนในปี ค.ศ. 1665 ดังนั้น ในปี ค.ศ. 1668 สเปนจึงได้รับรองความเป็นเอกสารของปอร์ตุเกส

กิจกรรมการเรียนที่ 4

ให้นักศึกษาอ่านคําเหตุที่ทำให้พ่ออ็อกซ์ฟอร์ดหัวใจเจ้าชายชาลส์ มองมุราห์
กุญแจของอังกฤษก้าวเข้าห้องมาเรียพร่าวัยเด็กของพระเจ้าฟิลิปที่ 3 ประคับประจัน
ต้องยกเลิกพิธีการดังกล่าวไว้ในเวลาต่อมา

พระเจ้าชาลส์ที่ 2 (ค.ศ. 1665–1700) พระราชโอรสของพระเจ้าพิลิปที่ 4 กับพระ[†]
นางมาเรีย แอนนา ผู้เป็นพระชนิชชูภาคินีของจักรพรรดิเลโอดอปที่ 1 ประสูติในปี ค.ศ. 1661
ทรงเจ้าสุ่พิธีอภิเษกสมรสครั้งแรกกับเจ้าหญิงมาเรีย หลุยส์ (Marie Louise) พระธิดาของเจ้าชายพิลิป[†]
ดุกแห่งออเรองล์ (Duke of Orleans) ซึ่งเป็นพระอนุชาของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งฝรั่งเศส
พระนางมาเรีย หลุยส์ สิ้นพระชนม์ในปี ค.ศ. 1689 พระเจ้าชาลส์ที่ 2 จึงทรงอภิเษกสมรสเป็นครั้งที่[†]
2 ในปี ค.ศ. 1690 กับเจ้าหญิงมาเรีย แอนนา (Maria Anna หรือ Mariana) พระเจ้าชาลส์ที่ 2
ทรงเป็นคนขี้โรค พระองค์ไม่มีพระราชโอรสหรือพระราชธิดาที่จะสืบราชบัลลังก์ของสเปน
ปัญหาดังกล่าวจึงก่อให้เกิดสังคมรัฐบาลบัติสเปนตั้งแต่ปี ค.ศ. 1702–1714 ขึ้นในยุโรป[†]

อัครมหาเสนาบดีในรัชสมัยของพระเจ้าชาลส์ที่ 2

พระเจ้าชาลส์ที่ 2 ทรงเป็นครองบัลลังก์ด้วยพระชนมายุเพียง 5 พระชั้นขา ดังนั้น ใน
ช่วงระยะเวลา 10 ปีแรกในระหว่างปี ค.ศ. 1665–1675 พระนางมาเรีย แอนนา จึงทำหน้าที่
เป็นองค์ผู้สำเร็จราชการ แต่อำนาจที่แท้จริงจะตกอยู่กับนิทาร์ด (Johann Eberhard Nithard)
พระนิ伽ยเบชูอิทชาวออสเตรีย ซึ่งทำหน้าที่เป็นพระผู้รัฐสารภาพบappaของพระนางมาเรีย แอนนา
นิทาร์ดพยายามที่จะกำจัดดอน จอห์น (Don John of Austria) ลูกน้องสมรสของพระเจ้าพิลิปที่ 4
ออกไปจากราชสำนัก แต่ดอน จอห์น ก็สามารถเริ่มติ่มท่านจนทำให้นิทาร์ดถูกปลดออกจาก
จากตำแหน่งไปในปี ค.ศ. 1669 ดังนั้น องค์ผู้สำเร็จราชการจึงได้มอบอำนาจในการปกครองให้
แก่华伦蘇阿拉 (Fernando de Valenzuela) ผู้เป็นคนโปรดขององค์ผู้สำเร็จราชการซึ่งจะเข้า
มาทำหน้าที่ในระหว่างปี ค.ศ. 1669–1675 华伦蘇阿拉ก็มีปัญหาคล้ายกับนิทาร์ดในการแข่ง
อำนาจกับดอน จอห์น ผู้ได้รับการสนับสนุนจากพระเจ้าชาลส์ที่ 2 จนในที่สุด华伦蘇阿拉ก็ต้อง[†]
หลุดจากอำนาจและถูกเนรเทศไปอยู่พิลิปปินส์และเม็กซิโกตามลำดับ

[†]E.N. Williams, *Dictionary of England and European History 1485–1789*, p.72.

ภัยหลังจากที่วาเลนซุเอลามดอ่านใจไปแล้วพระนางมาเรีย แอนนา ก็ได้สั่งจี้ภัยไปประทับยังเมืองโอลิโอด ในตอนแรกพระเจ้าชาลส์ที่ 2 ทรงตั้งพระทัยที่จะขึ้นปกครองประเทศด้วยพระองค์เองแต่เนื่องจากการไร้ความสามารถของพระองค์ ดังนั้น ในระหว่างปี ค.ศ. 1676–1680 อ่านใจในการปกครองประเทศจึงตกอยู่ในมือของ ดอน จอห์น โดย ดอน จอห์น ได้พยายามกำจัดศัตรูที่มีอยู่อุกไปจากวิถีทางการเมืองของสเปนแต่ปัญหาการต่างประเทศที่ต้องประสบคือการทำส่วนรวมกับฝรั่งเศส ดังนั้น ดอน จอห์น จึงเจรจาให้มีการอภิ夷กสมรสระหว่าง พระเจ้าชาลส์ที่ 2 กับ เจ้าหญิงมาเรีย หลุยส์ ผู้เป็นพระภาคในยุคของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งฝรั่งเศส เหตุผลที่ดอน จอห์น ต้องการให้มีการอภิ夷กสมรสดังกล่าวก็เพราะเจ้ายังทรงอิทธิพลของพระนางมาเรีย แอนนา เนื่องจากมีช่วงเวลาพะองค์ต้องการให้พระเจ้าชาลส์ที่ 2 เข้าสู่พิธีอภิ夷กสมรสกับเจ้าหญิงแห่งอสเตรีย ซึ่งถ้าแผนการของอดีตองค์ผู้สำเร็จราชการทำได้สำเร็จก็อาจจะทำให้พระองค์กลับเข้ามายึบนาทหนีอพระเจ้าชาลส์ที่ 2 อีครั้งหนึ่ง อย่างไรก็ตาม พระเจ้าชาลส์ที่ 2 ได้ทรงเลือกที่จะอภิ夷กสมรสกับเจ้าหญิงมาเรีย หลุยส์ เนื่องจากความสนใจที่พระองค์ทรงมีต่อเจ้าหญิงมาเรีย หลุยส์ แต่ดอน จอห์นก็ได้เสียชีวิตลงไปก่อนที่จะได้เห็นพิธีอภิ夷กสมรสระหว่างบุคคลทั้งสอง

บุคคลผู้ที่ทำหน้าที่อัครมหาเสนาบดีต่อจากดอน จอห์น ได้แก่ เคนต์ แห่ง ออโรเพชา (Count of Oropesa) ผู้มีความสามารถ งานขั้นแรกที่ออโรเพชากระทำได้แก่การปฏิรูปทางด้านการคลังโดยการลดค่าใช้จ่ายของรัฐบาลและการลดการเก็บภาษีลง การปฏิรูปดังกล่าวประสบผลสำเร็จด้วยดีถึงขนาดที่สเปนสามารถส่งเงินไปช่วยกองทัพอสเตรียต่อสู้กับพวกเตอร์กในบริเวณทุ่งรากซึ่งการ การปฏิรูปของออโรเพชาได้ก่อให้เกิดหัมมิตรและศัตรูไปในเวลาเดียวกัน โดยเฉพาะกลุ่มเจ้าชูนนางชั้นสูง ซึ่งถูกกล่าวหาว่าทุจริตและบรรดาข้าราชสำนักที่ถูกตัดค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากที่ไม่พอใจต่อการปฏิรูปของออโรเพชา เหตุการณ์แล้วร้ายลงไปอีกเมื่อพระราชินีมาเรีย หลุยส์ สเต็จสวาร์คตในปี ค.ศ. 1689 ในปีต่อมาโดยการสนับสนุนของอดีตองค์ผู้สำเร็จราชการพระเจ้าชาลส์ที่ 2 จึงได้เข้าสู่พิธีอภิ夷กสมรสอีกรั้งกับเจ้าหญิงมาเรีย แอนนา พระราชินีองค์ใหม่เริ่มเข้ามายึบนาทหนีอพระเจ้าชาลส์ที่ 2 และเริ่มทำตัวเป็นศัตรูกับออโรเพชา พระเจ้าชาลส์ที่ 2 ไม่สามารถปักป้องการผนึกกำลังของกลุ่มต่อต้านอัครมหาเสนาบดีของพระองค์ ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1691 ออโรเพชา จึงถูกปลดออกจากตำแหน่ง ซึ่งหลายคนคิดว่าพระเจ้าชาลส์ที่ 2 คงจะขึ้นปกครองประเทศด้วยพระองค์เอง แต่เนื่องจากความป่วยไข้ของพระองค์ อ่านใจในการปกครองประเทศจึงตกไปอยู่ในมือของพระราชินีและคนโปรดของพระองค์ซึ่งจะนำซึ่งความหายนะมาสู่สเปน¹⁰

¹⁰R. Trevor Davies, *Spain In Decline 1621-1700*, p. 127-136.

การต่างประเทศ

ในด้านการต่างประเทศสเปนได้ก้าวมาเป็นเหยื่อที่ก้าวร้าวของฝรั่งเศส สงครามที่ทำติดต่อกันกับฝรั่งเศสถึง 3 ครั้ง ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1667–1697 มีผลตามมาดังนี้คือ จากสนธิสัญญานิมวegen (Treaty of Nijmegen) ในปี ค.ศ. 1678 สเปนต้องเสียฟรองซ์ กองเต และบางส่วนของฟลานเดอร์ให้แก่ฝรั่งเศส แต่สเปนก็ยังคงรักษาส่วนใหญ่ของเบลเยียมและดินแดนของสเปนในอิตาลีเอาไว้ได้ สาเหตุแห่งความพ่ายแพ้ของสเปนก็เพราะความเสื่อมของกองทัพสเปนซึ่งไม่สามารถความยิ่งใหญ่ไว้ดังเช่นในอดีต ในระหว่างปี ค.ศ. 1679–1684 สเปนไม่สามารถหยุดยั้งฝรั่งเศสไว้ได้และต้องเสียลักเซมเบอร์ก (Luxemburg) ตามความต้องการรวมดินแดน (Reunions) ของพระหลุยส์ที่ 14 หลังจากนั้น พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ได้ทำสัญญาพักรบกับสเปนเป็นเวลา 20 ปี ในสงครามสันนิบาตออกซ์เบอร์ก (War of the League of Augsburg) ซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างปี ค.ศ. 1689–1697 เป็นสงครามระหว่างฝรั่งเศสกับอาณาจักรโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ ดัทช์ สเปน สวีเดน พาลาตินה แซกโซนี บาวาเรีย และชาวอยุธยา เพื่อระงับความก้าวร้าวของฝรั่งเศส กองทัพฝรั่งเศสได้เดินทัพผ่านเข้าไปใน Spanish Netherland (ปัจจุบันคือประเทศเบลเยียม) และrukเข้าไปในคาทาโลเนีย ในปี ค.ศ. 1697 กองทัพฝรั่งเศสก็สามารถยึดเมืองบาร์เซโลนาได้ในทันทีที่กองทัพอังกฤษถอนตัวออกจากดินแดนดังกล่าว อย่างไรก็ตาม จากสนธิสัญญาสวิก (Treaty of Ryswick) ในปี ค.ศ. 1697 พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ได้คืนดินแดนที่ยึดได้ให้แก่สเปน แต่สเปนต้องเสียไฮต์ (Haiti) ให้แก่ฝรั่งเศส

ปัญหาการสืบราชบัลลังก์สเปน

นโยบายความก้าวหน้าทางด้านต่างประเทศของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 เริ่มอ่อนลงภายหลังจากที่พระองค์ทรงข้าวการประชวรอย่างหนักของพระเจ้าชาลส์ที่ 2 พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 มีแผนการที่จะเข้าครอบครองดินแดนทั้งหมดของสเปนโดยวิธีการทุตไม่ใช่จากการทำสงคราม จากการประชวรอย่างหนักของพระเจ้าชาลส์ที่ 2 จึงทำให้พระองค์ต้องตัดสินพระทัยที่จะทำพินัยกรรมยกราชบัลลังก์สเปนให้แก่ผู้ที่นั่งผู้ใดเนื่องจากพระองค์ไม่มีราชทายาทที่จะสืบราชสมบัติ ซึ่งผู้ที่สมควรจะได้รับมรดกตั้งก็ล้มตาย 2 พระองค์คือ

1. พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 พระราชนอร์สของพระนางแอน แห่งอสเตรีย (Ann of Austria) ผู้เป็นพระราชินีของพระเจ้าฟิลิปที่ 3 แห่งสเปนเข้าสู่พิธีอภิเษกสมรสกับพระนางมาเรียเทเร沙 (Maria Theresa) ผู้เป็นพระราชินีของพระเจ้าฟิลิปที่ 4 แห่งสเปน

2. จักรพรรดิลูโอลที่ 1 พระราชนอร์สของพระนางมาเรีย แอนนา (Maria Anna) ผู้เป็นพระราชินีของพระเจ้าฟิลิปที่ 3 แห่งสเปนเข้าสู่พิธีอภิเษกสมรสครั้งแรกกับเจ้าหญิงมาргาราเร็ต เทเร沙 (Margaret Theresa) พระราชินีของพระเจ้าฟิลิปที่ 2 ของพระเจ้าฟิลิปที่ 4 แห่งสเปน

จักรพรรดิลีโอลปอลที่ 1 ต้องการครอบครองดินแดนทั้งหมดของจักรวรรดิสเปนแม้จะต้องทำสงครามก็ตาม ส่วนพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 พยายามอ้างสิทธิในราชบัลลังก์สเปนผ่านทางพระมเหศี และพระองค์ทรงยอมรับความจริงที่ว่าไม่ว่าอสเตรียหรือฝรั่งเศส ถ้าประเทศใดสามารถครอบครองจักรวรรดิสเปนได้ทั้งหมดก็จะเท่ากับเป็นการทำลายดุลแห่งอำนาจ (Balance of Power) ทางการเมืองในยุโรป ซึ่งหันอังกฤษ ตัดชั้น และประเทศอื่น ๆ ก็จะไม่ยินยอมอย่างแน่นอน ดังนั้น พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 จึงได้ทำข้อตกลงกับพระเจ้าวิลเลียมที่ 3 แห่งอังกฤษ ในปี ค.ศ. 1698 เพื่อแบ่งจักรวรรดิสเปนครั้งที่ 1 ซึ่งมีสาระสำคัญคือ ตกลงให้เจ้าชายโจเซฟ เฟอร์ดินาน (Joseph Ferdinand) ผู้มีพระชนมายุเพียง 5 พระชันษาและดำรงตำแหน่งเป็น Electoral Prince of Bavaria จะเป็นผู้ครองบัลลังก์สเปนสืบต่อจากพระเจ้าชาลส์ที่ 2 เนื่องจากพระองค์ทรงเป็นพระราชันดดาของจักรพรรดิลีโอลปอลที่ 1 และพระนางมาเรียการ์เตต เทเรซา (พระราชินี consort ที่ 2 ของพระเจ้าฟิลิปที่ 4 แห่งสเปน) ดังนั้น เจ้าชายโจเซฟ เฟอร์ดินาน จึงมีค่าดีเป็นพระราชันดดาของพระเจ้าฟิลิปที่ 4 ด้วย นอกจากราชบัลลังก์สเปนแล้วพระองค์ยังจะได้รับสเปนิชเนเธอร์แลนด์ และหมู่เกาะอินเดียตะวันตก (West Indies) ทางฝ่ายฝรั่งเศสเจ้าชายฟิลิปแห่งอังกู (Philip, Duke of Anjou) พระราชันดดาของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 จะได้รับซิซิลี และเมืองท่าที่สคัน (Tascan) ทางฝ่ายอสเตรียอาร์ชดยุก ชาลส์ (Archduke Charles) พระราชนัดลักษณ์ของจักรพรรดิลีโอลปอลที่ 1 จะได้รับมิลาน ซึ่งข้อตกลงดังกล่าวดูจะเหมาะสมสม เพราะสามารถรักษาดุลอำนาจในยุโรปไว้ได้ส่วนในมาตริดพระเจ้าชาลส์ที่ 2 ทรงไม่ต้องการให้อำนาจการของพระองค์ต้องแตกแยก พระองค์จึงทรงปฏิเสธการแบ่งดินแดนดังกล่าวและได้ทำพินัยกรรมยกราชบัลลังก์และจักรวรรดิสเปนทั้งหมดให้แก่เจ้าชายโจเซฟ เฟอร์ดินานแต่เพียงผู้เดียว แต่เจ้าชายโจเซฟ เฟอร์ดินาน ได้เสด็จสวัสดิ์ไปเสียก่อนในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1699

การแบ่งจักรวรรดิสเปนครั้งที่ 2

ภายหลังจากที่เจ้าชายโจเซฟ เฟอร์ดินาน "ได้เสด็จสวัสดิ์ไปแล้ว นักการทูตของทั้งฝรั่งเศสและอสเตรียต่างก็พยายามที่จะเข้าไปมืออิทธิพลเหนือพระเจ้าชาลส์ที่ 2 ผู้กำลังป่วยหนัก ในขณะเดียวกัน พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 และพระเจ้าวิลเลียมที่ 3 ก็ได้ทำสัญญาแบ่งจักรวรรดิสเปนเป็นครั้งที่ 2 ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1699 ซึ่งมีสาระสำคัญคือ อาร์ชดยุกชาลส์ จะได้รับราชสมบัติสเปน เนเธอร์แลนด์ และหมู่เกาะอินเดียตะวันตก ส่วนเจ้าชายฟิลิปแห่งอังกู ยังคงจะได้รับซิซิลี เมืองท่าที่สคัน และมิลาน"

"น้ำเงิน บุญเปี่ยม. ยุโรปเริ่มต้นยุคใหม่ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2519), หน้า 84.

ส่วนในกรุงมาดริดพระเจ้าชาลส์ที่ 2 ยังทรงยืนยันในความเป็นเอกภาพของจักรวรรดิสเปน และโดยการสนับสนุนของขุนนางสเปนกลุ่มสนับสนุนฟรังเศส ดังนั้น ก่อนที่พระเจ้าชาลส์ที่ 2 จะเสด็จสวรรคตพระองค์ได้ทำพินัยกรรมอีกครั้งในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1700 โดยทรงยกราชบัลลังก์และจักรวรรดิสเปนทั้งหมดให้แก่ตุ๊กพิลิปแห่งอังกฤษ ผู้เป็นพระราชบุตรชายาทของราชบัลลังก์ฟรังเศสแต่เพียงผู้เดียว

การตัดสินพระทัยของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14

พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ในระยะแรกยังทรงตัดสินพระทัยไม่ถูกว่าจะปฏิบัติตามสัญญาการแบ่งดินแดนที่พระองค์ทรงทำไว้กับประเทศต่าง ๆ ดิหรือว่าจะทรงปฏิบัติตามพินัยกรรมของพระเจ้าชาลส์ที่ 2 ซึ่งถ้าปฏิบัติตามพินัยกรรมของพระเจ้าชาลส์ที่ 2 ก็หมายถึงส่งครามครั้งใหญ่ซึ่งฟรังเศสยังไม่พร้อม แต่เมื่อพระเจ้าชาลส์ที่ 2 เสด็จสวรรคตในวันที่ 1 พฤษภาคม ค.ศ. 1700 พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 จึงทรงตัดสินพระทัยที่จะปฏิบัติตามพินัยกรรมของพระเจ้าชาลส์ที่ 2 โดยทรงส่งสาร์นไปยังพระเจ้าวิลเลียมที่ 3 ว่าถึงแม้พระองค์จะทรงปฏิบัติตามสัญญาการแบ่งดินแดน ส่งครามก็คงจะเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะองค์จักรพรรดิคงปฏิเสธที่จะยอมรับและทรงสัญญาว่าจะไม่รวมราชบัลลังก์ของฝรั่งเศสกับสเปนเข้าด้วยกัน¹²

การประการครमราชบัลลังก์สเปนเข้ากับฝรั่งเศส

ถึงแม้พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 จะทรงปฏิบัติตามพินัยกรรมของพระเจ้าชาลส์ที่ 2 ปัญหาคงจะไม่เกิดขึ้นถึงแม้อสเตรียจะไม่พอใจแต่หลาย ๆ ประเทศต่างก็ยอมรับในสถานการณ์ดังกล่าว แต่ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1700 พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ทรงประกาศว่าแม้เจ้ายิพิลิปจะไปเป็นกษัตริย์สเปน แต่สิทธิในการครองบัลลังก์ฟรังเศสยังคงอยู่ หลังจากนั้น ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1701 พระองค์ได้ส่งทหารเข้ายึดเมืองป้อมปราการในเขตสเปนิชเนเธอร์แลนด์และได้ทำการขับไล่กองทหารดัทช์ที่ยึดครองดินแดนดังกล่าวออกไป ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1701 ฝรั่งเศสก็ได้รับสิทธิ Asiento หรือเอกสารที่รัฐบาลสเปนเคยมอบให้แก่บุคคลหรือชาติใดชาติหนึ่งในการส่งท้าอัฟริกันไปขายยังอาณาจักรสเปนในทวีปอเมริกา¹³ ในเดือนกันยายน ค.ศ. 1701 พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ได้ทรงประกาศรับรองสถานภาพของเจ้ายิเเจมส์พระราชนอร์สหของพระเจ้าเเจมส์ที่ 2 (Old Pretender) ว่าทรงเป็นพระเจ้าเเจมส์ที่ 3 แห่งอังกฤษซึ่งการกระทำดังกล่าวได้ยังความโกรธแค้น

¹²Ibid., p. 85.

¹³Michael Rheta Martin and Gabriel H. Lovett, *Encyclopedia of Latin-American History* (New York : The Bobbs-Merrill Company, Inc., 1968), p. 27.

ให้แก่พระเจ้าวิลเลียมที่ 3 เป็นอันมาก ดังนั้น อังกฤษ ด้วย และจักรพรรดิแห่งอาณาจักรโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ จึงได้จัดตั้งกลุ่มพันธมิตรขึ้นในเดือนกันยายน ค.ศ. 1701 ในขณะเดียวกันฝ่ายผู้รั่งเศสนั้นมีบavariey (Bavaria) และโคโลญ (Cologne) หนุนหลัง สงครามสเปน-สมบัติสเปน (War of the Spanish Succession) จึงได้เกิดขึ้นในระหว่างปี ค.ศ. 1702-1714¹⁴

ปัญหาความเสื่อมของสเปน (The Decline of Spain)

ยุคแห่งความเสื่อมของสเปนได้เริ่มตั้งแต่มาตั้งแต่รัชสมัยของพระเจ้าฟิลิปที่ 3 และค่�이 ๆ เสื่อมลงต่อมาในรัชสมัยของพระเจ้าฟิลิปที่ 4 และพระเจ้าชาลส์ที่ 2 สาเหตุแห่งความเสื่อมเป็นผลต่อเนื่องมาตั้งแต่รัชสมัยของพระเจ้าฟิลิปที่ 2 ซึ่งถือได้ว่าเป็นยุคสุดท้ายแห่งความรุ่งโรจน์ของจักรพรรดิสเปน พระเจ้าฟิลิปที่ 2 ทรงเป็นกษัตริย์ผู้ทรงอำนาจมาก เครื่องศาสนา จากพฤติกรรมดังกล่าวเมื่อมาร่วมกับนโยบายที่หงายหงายทางด้านการต่างประเทศจะมีผลทำให้พระองค์ต้องทรงทุ่มเททรัพยากรที่มีอยู่ทั้งหมดเพื่อตอบสนองนโยบายดังกล่าว แม้สเปนจะได้รับทรัพยากรจำนวนมหาศาลจากอาณานิคมในเวอร์ปอมริกา แต่สิ่งที่พระเจ้าฟิลิปที่ 2 ทรงทิ้งไว้เป็นมรดกแก่บรรดาทายาทของพระองค์คือหนี้สินจำนวนมหาศาล

ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจเป็นปัญหาที่เกิดจากสาเหตุสำคัญหลายประการ เช่น ปัญหาการลดจำนวนประชากรซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจากความอดอยาง ปัญหาระยะหัวด การสูญเสียผู้คนไปเป็นจำนวนมากในการทำสงคราม การอพยพโยกย้ายถิ่นฐาน เช่น การขับไล่พวกมัวริส-โคลส์ออกจากสเปนในระหว่างปี ค.ศ. 1609-1614 ปัญหาการเกษตรกรรมที่ล้มเหลวซึ่งจะส่งผลให้การผลิตทางการเกษตรตกต่ำทำให้ชาวนาต้องอพยพเข้าไปเป็นขอทานตามเมืองใหญ่ ๆ ซึ่งความล้มเหลวทางการเกษตรนี้มีผลมาจากการปัญหาทางสภาพภูมิศาสตร์ของสเปน และระบบการถือครองที่ดินในสเปนก่อให้เกิดผลกระทบที่ตามมาคือที่ดินเป็นจำนวนมากไม่ได้ถูกใช้ในการเพาะปลูก เพราะที่ดินส่วนใหญ่จะอยู่ภายใต้การครอบครองของวัด ชุนนางชั้นสูง หรืออยู่ภายใต้อภิสิทธิ์ของพากเลี้ยงแกะ (Mesta) และองค์พระมหากษัตริย์ ทำให้พากถือที่ดินเป็นเล็ก ๆ หรือพากกรรมกรซึ่งไม่มีที่ดินเป็นของตนเองไม่สามารถที่จะประกอบการเกษตรกรรมหรือหางานทำได้ขณะเดียวกันผลผลิตที่ส่งไปขายยังอาณานิคมในเวอร์ปอมริกาเริ่มตกต่ำลงเนื่องจากพากอาณานิคมสามารถผลิตสินค้าได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลกระทบทำให้การผลิตสินค้าในสเปนต้องลด

¹⁴E.N. Williams, Dictionary of England and European History 1485-1789, p. 271

จำนวนการผลิตลง และเมื่อแร่เงินที่ส่งมาจากการนิคมในทวีปอเมริกาได้ลดจำนวนลงถึงครึ่ง ของจำนวนที่เคยส่งมาเป็นประจำจะส่งผลกระทบต่อการลงทุนในสเปนโดยเฉพาะทางด้าน อุตสาหกรรมและการค้า

ปัญหาทางด้านสังคม

ปัญหาทางด้านสังคมเป็นปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ พวกรุ่นหนาชั้นสูงที่ร่ำรวยซึ่งมีจำนวนน้อยจะเป็นกลุ่มที่ถือครองที่ดินเป็นจำนวนมากในสเปน ส่วนพวกรุ่นกลางและชั้นต่ำ (Hildalgos) ก็เริ่มยกจนลงและเริ่มถูกระ雯งถึงเกียรติยศที่เคยมีมาในอดีต เพราะได้เกิดมีการรังเกียจและประนามพวกรุ่นล่างที่ลีบส่ายเลือดมาจากพวกรุ่นและยิว นอกจากนี้ คนสเปนจำนวนมากไม่ชอบการประกอบธุรกิจ คนสเปนส่วนใหญ่จะมุ่งไปสู่อาชีพ พระ ข้าราชการ ทหาร และนักการศึกษา

ลักษณะวัฒนธรรมและสภาพความเป็นอยู่ของชาวสเปนส่วนใหญ่ยังคงยึดมั่นอยู่กับ ศาสนา ศาสนาจักรในสเปนจะเป็นผู้ควบคุมระบบการศึกษา การศาสนาและสิ่งที่พิมพ์ต่าง ๆ ที่ออกมายังอยู่ภายใต้อำนาจของศาลพิเศษทางศาสนา (Inquisition) สถานที่ประกอบกิจกรรมทางศาสนามีอยู่มากมายในสเปน อิทธิพลทางศาสนาอย่างฝัง根柢อยู่ในสังคมของชาวสเปน วัน สำคัญทางศาสนาหรืองานฉลองทางศาสนาจะกระทำการทำกันอย่างต่อเนื่องด้วยพิธีกรรมที่ใหญ่โต ภาย หลังจากที่สามารถขับไล่อ่านาจของพวกรุ่นล่างออกในประเทศสเปนได้สำเร็จแล้ว สเปนยังต้องเผชิญ กับอิทธิพลของการปฏิรูปศาสนา (Reformation) ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความแตกแยกขึ้นในสังคม สเปนเพราพวกรุ่น พระมาร์ติน ลูเตอร์ พระโปรเตสแตนท์ และบรรดาแกนนำ派系ที่ต่อต้านการปฏิรูปศาสนา คุณวุฒิเริ่มถูก รังควาน

ชาวสเปนยังเป็นชาติที่รังเกียจงานที่ต้องใช้กำลังว่าเป็นงานที่ต่ำและคิดว่าระบบทุน นิยมนั้นหมายความว่าคนที่มีความมั่งคั่งจะต้องทำงานที่ยากลำบากและไม่ได้รับค่าตอบแทนที่ เท่าเทียมกับความสามารถ หรือพวกรุ่นล่างที่ต้องทำงานที่ไม่ได้รับค่าตอบแทนที่เท่าเทียมกับความสามารถ ดังนั้น การประกอบการทางด้านธุรกิจจึงตกอยู่ในมือของคนต่างชาติ หรือแม้แต่ระบบการศึกษา ของสเปนก็ยังไม่สนใจในงานทางด้านวิทยาศาสตร์หรือวิชาที่สำคัญเหตุและผล จากสาเหตุ ดังกล่าวจึงทำให้ชาวสเปนมองดูความหมายที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยในว่ามีสาเหตุมาจาก การกระทำหรือเบื้องการตัดสินของพระผู้เป็นเจ้า ซึ่งถือเป็นการมองโลกในแง่ร้าย (Pessimistic) แทนที่จะคิดหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นชาวสเปนกลับปล่อยวิธีชีวิตให้เป็นไปตามความเชื่อทาง ศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ปัญหาทางด้านการปกครอง

รัฐบาลสเปนมีส่วนเป็นอย่างมากต่อความเลื่อมของประเทศสเปน มาตรการที่จะใช้แก่ไขปัญหานี้ความเลื่อมของสเปนนั้นต้องมาถูกช้าเติมเมื่อรัฐบาลเริ่มน่าເຂາຕໍາແໜ່ງราชการอุกมาประມูลขาย นอกจากนี้ ยังมีการขยายอำนาจของระบบราชการซึ่งสามารถทำให้เกิดการแสวงหาประโยชน์ให้แก่ตนเอง โดยที่รัฐบาลกลางไม่สามารถเข้าไปควบคุมเอาไว้ได้ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือการไว้ความสามารถของกษัตริย์สเปน ในขณะที่กษัตริย์สเปนสามารถควบคุมแคว้นคาสติลให้เข้ามารับผิดชอบงานของจักรวรดิสเปนทั้งทางด้านเศรษฐกิจและการปกครอง แต่ผลกระทบที่ตามมาคือความยากจนลงของแคว้นคาสติล เนื่องจากต้องแบ่งภาระทั้งทางด้านการปกครองและเศรษฐกิจ ในขณะเดียวกันกับที่แคว้นอื่น ๆ เช่น อารากอน คาตาโลเนีย วาเลนเซีย - หมู่เกาะแบลลิบิค นาوار์ และบาสก์ จะเข้ามายุ่งเกี่ยวทั้งทางด้านการปกครองและเศรษฐกิจของประเทศเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้ เป็นเพราะความอ่อนแอกองรัฐบาลกลางซึ่งไม่สามารถเข้าไปควบคุมรัฐเหล่านี้ได้ และยังเป็นผลมาจากการที่รัฐเหล่านี้ต่างก็มีอภิสิทธิ์ในการมีรัฐธรรมนูญและการปกครองตนเอง (Fueros)

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เมื่อมาร่วมกับความอ่อนแอกและความไว้ความสามารถของกษัตริย์ 3 องค์สุดท้ายของราชวงศ์เยปสเบร์กสายสเปนแล้ว จะมีผลทำให้สถาบันกษัตริย์สเปน ตั้งแต่สมัยของพระเจ้าฟิลิปที่ 3 เป็นต้นมาตกอยู่ภายใต้อำนาจหรืออิทธิพลของพวกชนชั้นนำ กษัตริย์ไม่สามารถเข้ามายึบบทบาทในการช่วยเหลือหรือปลดปล่อยความทุกข์ยากของประชาชนสเปน นอกจากนี้ สองครามในต่างแดนซึ่งก่อให้เกิดหนี้สินตามมาอย่างมากมายจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อระบบการเงินของประเทศ และผู้ที่ได้รับความทุกข์ยากคือผู้เสียภาษี และท้ายที่สุดก็คือความหายแห้งทางเศรษฐกิจของสเปน ซึ่งจะต้องแก้ไขโดยเป็นภาระหน้าที่ของกษัตริย์ราชวงศ์ใหม่ที่จะต้องเข้ามารักษาจัดการ¹⁵

สรุป

ยุคเลื่อมของสเปนมีสาเหตุมาจากการไว้ความสามารถในการปกครองของกษัตริย์เยปสเบร์กยุคสุดท้ายสายสเปน กษัตริย์เยปสเบร์กสเปน 3 องค์สุดท้ายไม่ทรงสนพระทัยในด้าน

¹⁵Ibid., p. 416-417.

การปักครองเท่าที่ควร ทรงปล่อยให้การปักครองอยู่ในมือของกลุ่มนุนนางและคนสนิท ทรงพอพระทัย ที่จะหาความสุขให้พระองค์มากกว่าการปักครองของประเทศ อีกทั้งยังทรงเครื่องศาสนา จึงไม่สามารถที่จะประนีประนอมกับฝ่ายที่มีลัทธิศาสนาที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ สองครามที่มีมาตลอดรัชสมัยของปักษ์ตรีย์ทั้ง 3 พระองค์ยังเป็นตัวทำลายจักรวรดิสเปนลงทั้งทางด้านการเมือง และเศรษฐกิจ ประกอบกับการที่สังคมของชนชั้นสูงของสเปนยังยึดมั่นอยู่กับการทำงานที่ไม่ได้มี การสร้างสรรค์ ในทางเศรษฐกิจจึงทำให้จักรวรดิสเปนที่เคยยิ่งใหญ่ต้องค่อย ๆ ลุญเลี้ยงอำนาจ และภายมาเป็นประเทศมหาอำนาจชั้นสองในเวลาต่อมา

การประเมินผลท้ายบท

1. จงกล่าวถึงสาเหตุแห่งความเสื่อมของสเปนในตอนปลายรัชสมัยการปักครองของราชวงศ์腓บสเบิร์ก

2. จงกล่าวถึงสาเหตุที่ก่อให้เกิดสังคมราษฎรชาสมบัติสเปนที่เกิดขึ้นในระหว่างปี ค.ศ. 1702–1714